

Raadsinformatiebericht

Collegevergadering: 8 juli 2024

Zaaknummer : 1323676
Team : Financieel Beleid Heemstede
Portefeuillehouder : S.A. de Wit-van der Linden
Openbaarheid : Actief openbaar

Onderwerp

Raadsinformatiebericht: Resultaten onderzoek kostendekkendheid en tarieven leges 2026

☒ Ter informatie/update	☐ Toezeggingen/actielijst commissie of raad
☐ Beantwoording schriftelijke vragen	☐ Overige

Met dit bericht informeren wij u over de resultaten van het onderzoek met betrekking tot de kostendekkendheid en de tarieven van de leges.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is de behandeling van de Kadernota 2025-2028 geweest. Het college heeft destijds toegezegd onderzoek te verrichten naar de kostendekkendheid van de leges en de resultaten van dit onderzoek te verwerken in de Verordening leges Heemstede 2026 (hierna ook: legesverordening). Daarnaast is in de Kadernota 2026-2029 een bedrag van € 50.000 aan extra legesinkomsten opgenomen.

Kostendekkendheid

In dit onderzoek is de essentie van de onderzoeksvraag of de legesinkomsten van de gemeente Heemstede verantwoord kunnen worden verhoogd. Is het mogelijk om de tarieven van de leges dusdanig te verhogen dat de kostendekkendheid zo dicht mogelijk bij 100% komt te liggen? Voor leges geldt dat de opbrengst van de leges maximaal kostendekkend mag zijn. De reden is dat de inkomsten die worden behaald door het heffen van deze leges slechts besteed mogen worden aan specifieke lasten die verband houden met de rechten of diensten die verleend worden. Met andere woorden, de opbrengsten uit de leges mogen niet hoger zijn dan de lasten die ermee gemoeid gaan om de rechten of diensten te verlenen. Daarbij geldt dat de kostendekkendheid maximaal 100% mag zijn voor de legesverordening als geheel. Tussen de verschillende titels en onderliggende paragrafen mag sprake zijn van kruissubsidiëring.

Begroting 2025

De onderstaande tabel is opgenomen in de begroting 2025. De totale kostendekkendheid van de drie titels is 60%. Qua kostendekkendheid lijkt er daarmee procentueel ruimte te zijn om de legestarieven te verhogen. Daarom is in dit onderzoek per titel van de legesverordening onderzocht waar het mogelijk is de tarieven te verhogen. De aanpak is daarbij geweest dat eerst gekeken is naar de

ontwikkelingen in de jaren 2022 t/m 2025. Daarna zijn de titels en artikelen van de legesverordeningen beoordeeld.

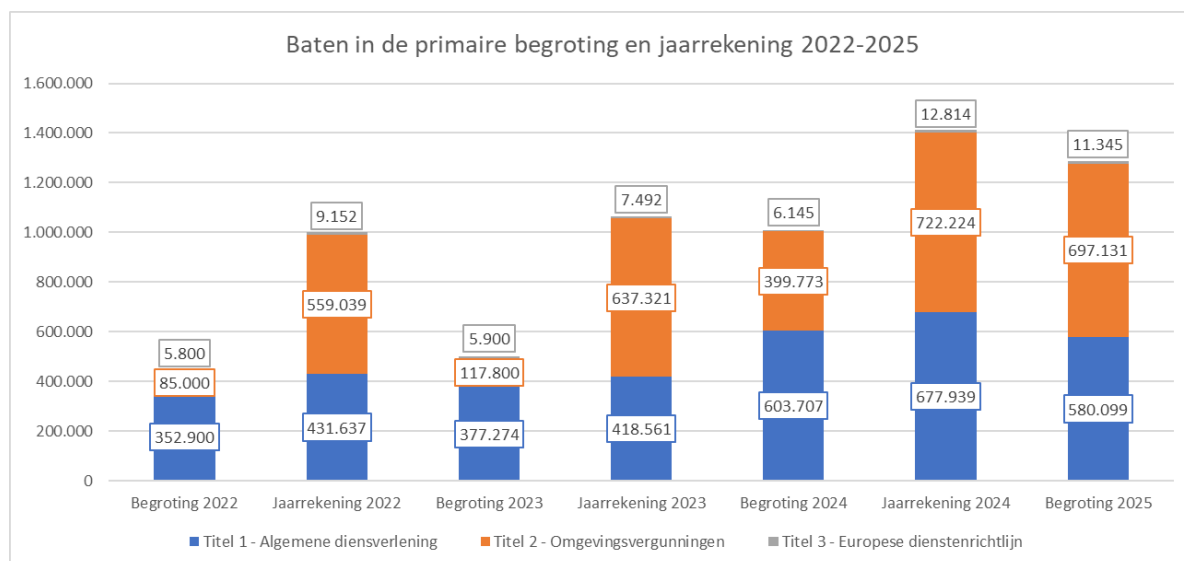
plus=nadeel, min=voordeel

		Bedrag (x € 1)					
						Kosten	
Prog		Directe Kosten	Loonkosten	Overhead en btw	Totale kosten	Opbrengst heffingen	dekkendheid %
Titel 1 - Algemene dienstverlening							
0	Huwelijk en geregistreerd partnerschap	4.072	34.462	30.380	68.869	- 63.784	93 %
0	Documenten burgerlijke stand	1.091	58.386	50.037	109.514	- 10.218	9 %
0	Basisregistratie personen	22.001	194.621	166.790	383.412	- 19.236	5 %
0	Rijbewijzen	32.200	162.184	138.992	333.376	- 107.900	32 %
0	Reisdocumenten	168.001	77.848	66.716	312.565	- 337.256	108 %
0	Naturalisatie	1.627	25.949	22.238	49.814	- 30.751	62 %
7	Leges bodemrapporten	5.988	0	0	5.988	-4100	68 %
8	Woonschepen	19.010	0	0	19.010	-6854	36 %
Totaal titel 1		253.990	553.450	475.153	1.282.548	-580.099	45 %
Titel 2 - Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunningen							
8	Omgevingsvergunningen	22.243	427.162	370.749	820.154	- 697.131	85%
Totaal titel 2		22.243	427.162	370.749	820.154	-697.131	85%
Titel 3 - Europese dienstenrichtlijn							
1	Vergunningen APV	0	32.630	27.964	60.594	- 11.345	19 %
Totaal titel 3		0	32.630	27.964	60.594	- 11.345	19 %

Ontwikkelingen 2022 t/m 2025

Om de huidige stand van zaken en de toekomstige tarieven goed te doorgronden is eerst een terugblik naar de afgelopen jaren gedaan. Hieruit werd duidelijk dat in de afgelopen jaren behoorlijk wat werk is gedaan om de legestarieven en de lasten up-to-date te krijgen.

In de onderstaande figuur zijn de legesbaten over de jaren 2022 t/m 2025 weergegeven. Hierin zijn de begroting en de bijbehorende resultaten uit de jaarrekening opgenomen. Per P&C product zijn de baten opgesplitst naar titel.

In deze grafiek vallen twee dingen op. Ten eerste valt op dat de baten uit titel 1 (algemene dienstverlening) en titel 2 (omgevingsvergunningen) beide meer dan € 500.000 zijn in 2024 en 2025. Tegelijkertijd vallen de baten uit de APV vergunningen nauwelijks op omdat dit jaarlijks circa € 10.000 betreft. Alle drie de titels zijn meegenomen in dit onderzoek.

Ten tweede valt op dat de baten van titel 2, omgevingsvergunningen, zeer beperkt begroot zijn in de primaire begrotingen van 2022 en 2023. De daadwerkelijke inkomsten in de jaarrekening waren respectievelijk € 559.000 en € 637.000. Vanaf de begroting van 2024 en 2025 (en verder) wordt hier meer begroot. Omdat de baten jaar op jaar wel gerealiseerd worden, lijkt het een veilige keuze om de baten van de algemene dienstverlening en de omgevingsvergunningen realistisch te begroten. Vanaf 2026 wordt daarom € 5.000 aan extra baten meegenomen in de primaire begroting van de algemene dienstverlening en € 30.000 aan extra baten in de begroting van de omgevingsvergunningen.

Bevindingen per titel

Per titel en per artikel van de legesverordening is beoordeeld of er ruimte is voor een tariefsverhoging. Dit is gedaan door de legesverordening van Heemstede te vergelijken met de modelverordening van de VNG en door tarieven te vergelijken met vergelijkbare gemeenten. De belangrijkste bevindingen en aanbevelingen zijn de onderstaande.

Voor titel 1, algemene dienstverlening, geldt dat 82% van de € 580.000 aan legesinkomsten komen uit het verstrekken van reisdocumenten, identiteitskaarten, rijbewijzen en naturalisaties. De maximale tarieven van deze documenten worden jaarlijks vastgesteld door het Rijk, de RDW of de IND. In Heemstede hanteren we deze maximale tarieven waardoor hier geen ruimte zit om meer inkomsten te genereren. Binnen titel 1 is een mogelijkheid om extra inkomsten te genereren. Het is mogelijk om de tarieven voor een bewijs van inschrijving in de basisregistratie personen, het legaliseren van een handtekening en het verstrekken van een gewaarmerkt afschrift te verhogen zodat deze tarieven vergelijkbaar zijn met de gemeenten Bloemendaal en Wassenaar. Dit levert ongeveer € 2.250 aan extra legesinkomsten per jaar op. Daarnaast is het opgevallen dat de tarieven voor naturalisaties nu niet in de legesverordening vermeld staan. Het college is voornemens om deze wijzigingen op te nemen in de verordening.

Voor titel 2, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving, geldt dat meer dan 95% van de legesinkomsten komen uit de bouwleges. Zowel de belastbare feiten als de tarieven zijn geactualiseerd met de invoering van de Omgevingswet in 2024. Daarnaast zijn de tarieven nog een keer verhoogd per 2025 waarmee Heemstede nu op een vergelijkbaar niveau aan bouwleges zit als gemeente Wassenaar. Het college is voornemens deze tarieven wel te indexeren, maar niet nog een keer extra te verhogen in 2026. Uit deze titel zijn dan ook geen extra inkomsten te genereren door het verhogen van tarieven.

Voor titel 3, dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn, geldt dat het de kleinste titel betreft qua legesinkomsten. Binnen deze titel zijn wel een aantal mogelijkheden om de legesinkomsten te verhogen. Bij het verhogen van de tarieven die verband houden met de Alcoholwet levert dat naar verwachting € 3.680 extra per jaar op. Bij het verhogen van het tarief voor evenementen levert dat € 2.400 per jaar op. Daarnaast wordt het evenementenproces tegen het licht gehouden waarbij de bijbehorende tarieven meegenomen worden. Het is mogelijk dat daardoor wat extra legesinkomsten te halen zijn. Bij het verhogen van het tarief voor niet benoemde besluiten, kan dit € 4.100 extra opleveren. In totaal kan hiermee ongeveer € 10.000 aan extra inkomsten gegeneerd worden. In absolute cijfers is dit weinig, procentueel betekent dit circa 80% toename van de legesinkomsten van titel 3.

Conclusie en vervolgstappen

Door het verhogen van de legestarieven van titel 1 en titel 3 kan ongeveer € 15.000 per jaar aan extra inkomsten worden opgehaald. De uitgewerkte voorstellen voor het waar mogelijk verhogen van de tarieven komen aan bod bij de behandeling van de legesverordening 2026 en de begroting 2026.

Daarnaast is het, gezien de legesbaten in de afgelopen jaren, mogelijk om de inkomsten van titel 1 en titel 2 realistischer te begroten. Hierdoor stellen we voor om € 35.000 aan extra legesinkomsten op te nemen in de begroting 2026.

Door deze twee maatregelen, het verhogen van de tarieven waar dat mogelijk is en het realistischer begroten van de inkomsten, is het mogelijk om € 50.000 aan extra legesinkomsten structureel op te nemen in de begroting 2026. Dit komt overeen met hetgeen in de Kadernota 2026-2029 al opgenomen is.